

***Pal Sokağı Çocukları* Adlı Kitabın Çocuk ve Gençlik Edebiyatının Temel İlkelerine Uygunluk Bağlamında İncelenmesi**

An Investigation of the Book named *Paul Street Boys* in the Compliance with the Basis of Children's and Youth Literature

Sabanur YILMAZ*

Öz

Ferenc Molnar'ın kaleme aldığı *Pal Sokağı Çocukları* sevilerek okunan bir klasiktir. 1907 yılında kitap hâline getirilen eser, Macar edebiyatının önemli eserleri arasında yer almaktadır. İlk gençlik çağı kitapları kategorisinde değerlendirilen kitap ciddi mücadelenin, ihanetin, gruplara bölünmenin, sevdiği şeyler uğruna ölümü göze almanın ve bir gruba ait olma duygusunun çocukların dünyasındaki görünümünü sunar. Kitabın konusu bir grup çocuğun oynadıkları arsayı korumalarıdır. Fakir aile çocuklarından oluşan grubun içerisinde askerî bir hiyerarşi vardır. Bir de zengin aile çocuklarının oluşturduğu Kırmızı Gömlekliler diye adlandırılan grup vardır. Kırmızı Gömlekliler oyun alanlarını hayatları pahasına korumaktadırlar. Hikâyenin sonunda Nemecsek hastalanıp ölmektedir. Çocuklara yönelik edebiyatın uyması gereken üç temel ilke vardır: çocuk gerçekliği, çocuk bakış açısı ve çocuğa görelilik. Bu çalışmada öncelikle çocuk edebiyatı ve ilk gençlik çağı edebiyatı arasındaki farklardan söz edilecektir. Kitabın ilk gençlik çağındaki çocuklar üzerindeki olası etkileri tartışılacaktır. Özetle çalışma sadece çocuklara ya da gençlere değil her yaşta okura hitap eden *Pal Sokağı Çocukları*'nin çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından çocuklara uygun olup olmadığını tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Çocuk edebiyatı, çocuk bakış açısı, çocuk gerçekliği, çocuğa görelilik, Ferenc Molnar, *Pal Sokağı Çocukları*.

Abstract

The Paul Street Boys by Ferenc Molnar is a classic widely read. The work, which was made into a book in 1907, is among the important works of Hungarian literature. Evaluated in the category of early teenage books, the book presents the manifestations of serious struggle, betrayal, splitting into groups, risking death for the things they love, and the feeling of residing in a group in the world of children. The topic of the book is a group of children protecting the plot they are playing on. There is a military hierarchy within the group consisting of children from poor families. There is also a group called the red shirts, formed by the children of rich families. The red shirts want to buy this land because there are no playgrounds. Nemecsek, Boka and their friends want to protect their playground at the risk of their lives. At the end of the text, Nemecsek falls ill and dies. There are three basic principles that children's literature must adhere to: child reality, child perspective, and child relevance. In this study, in the first place, the gaps between children's literature and early youth literature will be mentioned. The possible effects of the book on young children will be

* Öğr. Gör. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Rektörlük, Türk Dili Bölüm Başkanlığı. E-posta: sabanur.yilmaz@bilecik.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2843-8584

discussed. In summary, the study aims to discuss whether *The Paul Street Boys*, which appeals not only to children or young people, but also to readers of all ages, is suitable for children in terms of the basis of children's literature.

Keywords: Children's literature, child perspective, child reality, child relevance, Ferenc Molnar, The Paul Street Boys.

Çocuk ve Edebiyat

“Çocuk edebiyatı diye bir kavram var mıdır?”, “Eğer varsa, Çocuk edebiyatı nerede başlar, nerede biter?”, “Çocuk edebiyatının temel ilkeleri nelerdir?” gibi sorular cevabı kolayca verilebilecek sorular değildir. Bu çalışma çocuk edebiyatı kavramının var olduğu ve belli ölçütlere göre sınırlarının çizilebileceği kabulünden yola çıkmaktadır. Çocuk edebiyatının temel ilkeleri olarak da üç temel ilkeyi kabul etmektedir: çocuğa görelilik, çocuk gerçekliği ve çocuk bakış açısı. Gençlik edebiyatı da çocuk edebiyatından farklıdır. Çocuk ve gençlik edebiyatı elbette edebiyattan ayrı düşünülemez ancak edebiyat içerisinde çocuk edebiyatının ya da gençlik edebiyatının nerede başlayıp nerede bittiğini belirlemek de güçtür. Çocuk edebiyatının niteliği, çerçevesi ve içeriği günümüzde hâlen tartışılmalı bir konudur. “Çocuk edebiyatı içinde ele alınabilecek eserin temel farkı dili, anlatımı ve temasıdır” (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, s. 2021, 19). Nitelikli çocuk edebiyatı ürünleri gençlere de yetişkinlere de – her yaşta okura – hitap edebilen ürünlerdir.

Genel olarak “edebiyatın önemli özelliklerinden biri okura sanatçı duyarlılığı ile tasarlanmış bir yaşam sunmasıdır” (Sever, 2021, s. 11). Çocuk edebiyatı ürünleri de aynı duyarlılıkla kaleme alınmalıdır. Çocuk edebiyatı kapsamında değerlendirilen eserler de yetişkinler için üretilen eserler gibi öncelikle birer edebiyat ürünüdür ve hiçbir şekilde sanatsal niteliğinden ödün vermemelidir. Çocuklar için yazmak sanıldığı gibi kolay değil, yetişkinlere yazmaktan daha zordur. Çünkü çocuk edebiyatı, yetişkin edebiyatından farklı ve özel bir kitleye hitap ettiği için özel bir ilgiye ve titizliğe gereksinim duyar. Çocuğun baktığı yerden bakabilmek, çocukların dünyasını anlayabilmek ve çocuğun dilinden konuşabilmek çaba gerektirir. Bir yetişkinin çocukların dünyasını anlayabilmesi için özel bir dikkat gerekir.

Eğer çocuk kimdir sorusundan başlarsak genel olarak çocuk deyince akla 0- 16 yaş grubu bireyler gelmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 13). “Çocuk edebiyatı ifadesi ise hem edebiyatı hem çocuğu kapsayan bir kavram olarak ilk defa Batı’da kullanılmıştır” (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 18). Batı’da on altıncı asırdan itibaren ortaya çıkmaya başlayan çocuk düşüncesi ile çocukluk kavramına yönelme, çocuk edebiyatının da tartışılmaya başlanmasını sağlamıştır (Şirin, 2019, s. 25).

Çocuk edebiyatının kapsamını belirlemeden önce “çocuk” kavramını ele almak gerekir. Batı’da aile müessesesinin etkin hâle getirilmesi, matbaanın icadı, sanayileşme ve okullaşmaya koşut olarak çocuk anlayışında da değişimler görülür. XV. yüzyıldan itibaren çocuk anlayışında modernleşme başlar ve bu geleneksel çocukluğun sorgulanmasına zemin hazırlar. On sekizinci asrın ortalarından itibaren de çocuk edebiyatı bağımsız bir edebiyat olma yoluna girer. Bizim ülkemizde ise çocuk edebiyatı kavramı on dokuzuncu yüzyılda ortaya çıkmıştır. “Çocuk edebiyatının temel özelliği, kaynağı ve sınırı çocuk ve çocukluk olan, çocuğu ve çocukluğu anlayan, çocuk gerçekliği, çocuğa görelilik ilkesi ve çocuk bakış açısına uygun yazılmış bir edebiyat olmasıdır” (Şirin, 2022, s. 23-28). Dolayısıyla denilebilir ki modern çocuk edebiyatını yetişkin edebiyatından farklı kılan üç temel kavram “çocuk bakış açısı”, “çocuğa görelilik” “çocuk gerçekliği”dir (Şirin, 2019, s. 26).

Eski dönemlerde yazılmış ve kahramanı çocuk olan kitaplar sayıca fazla olsa da “çocuğa görelilik” ilkesiyle yazılmış kitapların geçmişi çok uzak olmadığı kabul edilmektedir. Çocuk edebiyatı kapsamına giren kitapların, yetişkinlere yönelik yazılmış bir metni kısaltma ve metnin dilini sadeleştirme gibi yöntemlerle “çocuğa göre” bir hâle getirildiği görülür. Günümüzde bu durum değişmektedir. Bu, çocuk edebiyatı adına umut vaadeden bir gelişmedir. Özellikle COVID 2019 pandemisinden sonra hem çevrimiçi çocuk kitapları yazarlık atölyelerinin hem de nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin sayısındaki artış dikkat çekicidir. Yaşsız kitap da diyebileceğimiz her yaşta okura hitap eden resimli kitapların ülkemizde de daha çok basılmaya başlanması sevindirici bir gelişmedir. Bu noktada bugün ülkemizde basılan çocuk kitaplarında çocuk bakış açısı, çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik bağlamlarına büyük ölçüde dikkat edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Yalçın ve Aytaş’ın da söylediği gibi çocuk edebiyatı metinleri, yaş

ve seviyeye göre çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyici nitelikte olmalıdır (Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 14) Günümüz çocuk edebiyatı metinleri büyük ölçüde bu niteliği sağlamaktadır.

“Çocuk gerçekliği’ çocuklaşmak demek değildir. Çocukların gerçekmiş gibi alımladıkları, fakat hiç de nesnel olmayan alımlama farklarının yakalanmasıdır” (Dilidüzgün, 1996, s. 83). Çocukların algı dünyası yetişkinlerden oldukça farklıdır.

Çocuğa görelilik” ilkesi ise, “çocuğun düşlem gücüne seslenen, onun rahatça ve tat alarak okuyup anlayabileceği dili ve anlatımı içinde barındıran, ilgi duyabileceği konuları işleyen, onu duygu ve düşünce yönünden besleyen, kurgusu ve olay örgüsü karmaşık olmayıp onun kavrayabileceği bir düzeyde olan, dikkat dağıtıcı ayrıntılardan arıtılmış olan unsurlardır.” denilebilir (Yurttaş,1995, s. 3).

Edebiyat ile çocuk edebiyatının arasındaki ayrımın nedeni çocuk edebiyatının içeriği, konusu, dili ve anlatımının önce “çocuğa göre” bir edebiyat olmasıdır. Çocuklar yetişkinlerden farklı algılama biçimine sahiptir. “Çocuk gerçekliği, çocuk dünyasına özgü, dil, konu, algılama ve duyarlılıkları yansıtır” (Şirin, 2019, s. 45). “Çocuk bakış açısını” yakalamak isteyen yazar ise olaylara çocuksu bir bakış açısıyla bakmalı, konuları çocuğun olası dünyasından almalıdır.

“Çocuğun hayal dünyasına hitap eden, üstün nitelikleri olan, estetik bir boyut taşıyan, kelime hazinesine uygun, ana dilini geliştirebilecek özellikte, ulusal ve evrensel değerleri içeren, psiko-sosyal gelişimine katkı sağlayan, severek dinlediği/ okuduğu, zevk aldığı yazılı ve sözlü edebiyat mahsullerini” (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 19) çocuk edebiyatı içerisinde değerlendirebiliriz. Sever’e göre çocuk edebiyatı erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır (Sever, 2021, s. 17).

Çocuk edebiyatının en temel işlevlerinden biri, çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır. Çocuklar adına üretilen nitelikli yayınlar çocuk-edebiyat-sanat etkileşiminin kapısını aralayan etkili birer uyaran olmalıdır (Sever, 2021, s. 19). Çocukların okuyacağı metinlerde kişilik gelişimini olumsuz etkileyecek, kafasını karıştıracak veya ümitsizliğe sevk edecek unsurlar olmamalıdır. Ayrıca en önemlisi bir çocuğun gelişim seviyesine uygun metinler seçebilmektir. Çocuklar “Onu edebî yönden geliştirecek, ona estetik zevk kazandıracak, onu düşündürcek, ... sorular sormasını sağlayacak, onu mutlu edecek, gülümsetecek kitaplar okumalı.”dır (Karakuş, 2020, s. 124).

Her ne kadar ülkelere, coğrafi bölgelere göre bazı değişiklikler gösterse de 13 yaş sonrası çocukları bir bütün olarak ergenler grubunda değerlendirmek gerekir. 13 yaşından 18 yaşına kadar ergenler fiziksel, zihinsel ve duygusal yönden farklı gelişim ve değişim gösterirler.¹ Çocuk edebiyatı daha çok 16 yaşa kadar kabul edilir. Çalışmada seçilen kitap ise hitap ettiği yaş grubu bağlamında ilk ergenleri kapsarken geç ergenlerin de ilk yıllarını içine almaktadır. Ergenler için hazırlanacak çocuk edebiyatı metinlerinin kendini doğru tanıma, akıl yürütme, karar verme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye destek olacak metinler olmalıdır. Örneğin ergenlerin en önemli sorunlarından biri akran baskısıdır. İçerik bakımından bu akran baskısının ilk ergen üzerindeki tehlikeli etkilerini en aza indirici konu ve temaları işlemelidir. İlk ergenin okuma zevki ve alışkanlığı kazanması, yaş ve ilgi düzeyine göre kendini doğru tanıma, karar verme becerileri, eleştirel düşünme, dikkat ve konsantrasyon becerilerinin gelişmesi için seçilmiş çocuk edebiyatı metinleriyle karşı karşıya getirilmesi gerekmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2017, ss. 67-75).

İlk gençlik edebiyatı on üç- on sekiz, gençlik edebiyatı ise on dokuz- yirmi dört yaş evrelerine yönelik edebiyattır. Çocuk edebiyatı ile ilk gençlik edebiyatı arasındaki fark, çocuk edebiyatının çocukluğun ilgilerini yansıtması; ilk gençlik edebiyatında ise çocukluktan ilk gençliğe geçişte konu, içerik ve anlatım farklılaşmasıdır (Şirin, 2019, s. 46).

¹ Ergenlerle ilgili yapılan araştırmalarla ilgili ayrıntılar için bakınız: Alemdar Yalçın ve Gıyasettin Aytaş, *Çocuk Edebiyatı*, Akçağ Yayınları, ss. 67-75.

Çalışmaya konu olan Ferenc Molnar'ın romanı *Pal Sokağı Çocukları* adlı kitap ilk gençlik çağına hitap eden ancak daha ileri yaşlarda okurların da ilgiyle okuyabileceği bir kitaptır. Çocuk edebiyatı ile gençlik edebiyatı arasında elbette farklar vardır. Gençlik çağı için üretilmiş kitaplarda her şeyden önce daha az resim yer alır. Kitabın hitap ettiği yaş büyüdükçe resimler azalır, punto küçülür ve kitapta daha soyut konular ele alınır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Ferenc Molnar'ın romanı *Pal Sokağı Çocukları* adlı kitabının dış yapı ve iç yapı özelliklerinin incelenmesidir. Araştırmada şu temel sorular üzerinde durulmuştur:

1. *Pal Sokağı Çocukları*, bir çocuk kitabının sahip olması gereken dış yapı (boyut, kâğıt, sayfa düzeni, yazı boyutu, resimler, kapak) özelliklerini karşılıyor mu?
2. *Pal Sokağı Çocukları*, bir çocuk kitabının sahip olması gereken iç yapı (konu, izlek/ tema, plan, iletiler, karakterler, dil ve anlatım özellikleri) özelliklerini karşılıyor mu?
3. *Pal Sokağı Çocukları*; çocuk gerçekliği, çocuğa görelilik ve çocuk bakış açısı ilkelerine uygun olarak mı kaleme alınmıştır?

Yöntem

Bu çalışmada, içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. "Aynı yere bakan insanların aynı şeyi görmedikleri gibi, aynı belgeyi okuyan, dinleyen veya göre insanlar da farklı algılamalara sahip olurlar" (Arıkan, 2013, s. 51) kabulünden yola çıkılarak *Pal Sokağı Çocukları* adlı metinde ortaya çıkabilecek farklı algılamalar tespit edilmeye çalışılacaktır.

Çalışmanın dokümanı modern dünya klasikleri arasında sayılan ve Macar Edebiyatının önemli eserlerinden *Pal Sokağı Çocukları* adlı ilk gençlik romanının 2017 yılında Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan baskısıdır. Kitabı Macarcadan çeviren ise Tarık Demirkan'dır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler, Yalçın ve Aytaş'ın (2017) hazırladığı *Çocuk Edebiyatı* adlı kitapta yer alan "Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Özellikler" bölümü, Temizyürek, Şahbaz ve Gürel'in (2021) hazırladığı *Çocuk Edebiyatı* adlı kitabın "Çocuk Yayınları" bölümü, Sever'in (2021) *Çocuk ve Edebiyat* adlı kitabında yer alan "Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri" ve Tacettin Şimşek editörlüğünde hazırlanan *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* başlıklı kitabın "Çocuk Edebiyatı Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler" bölümünde belirlenen kavramsal çerçeveye göre değerlendirilmiştir. Kitaplar dış yapı özellikleri, iç yapı özellikleri ve temel eğitim ilkeleri göz önüne alınarak incelenmiştir.

Bulgular

Pal Sokağı Çocukları Adlı Kitabın Dış Yapı (Boyut, Kâğıt, Sayfa Düzeni, Yazı Boyutu, Resimler, Kapak) Özelliklerine Yönelik Bulgular

İyi kabul edilen kitaplar, okunmaya değer bir içeriğe ve resimlendirilmişse iyi resimlere sahip olmalıdır. Kitabın kapağından son sayfasına kadar tasarımı içerikle uyumlu olmalıdır. Bu uyum okuyucuyu kitabı alıp okumaya davet eder (Karatay, 2016, s. 81) Çalışmamıza konu olan eser, ilk gençlik çağına hitap eden bir eser olduğu için çizim kullanılmamıştır. Kitabın dış yapı özelliklerine genel olarak bakıldığında hitap ettiği yaş grubuna uygundur. Kitap; boyut, kâğıt, sayfa düzeni, yazı boyutu, resimler ve kapak başlıkları altında ayrı ayrı ele alındığında uygunsuz bir unsura rastlanmamıştır.

Boyut

Çocuk kitaplarının boyutları, elde kolayca tutmaya elverişli ve çocuğun ilgisini çekebilecek nitelikte olmalıdır. Ayrıca çocuklara kitap okuturken hep aynı boyuttaki kitapları seçmemek gerekir. Çünkü çocuklar monotonluğu sevmezler. Çocuk kitaplarının 16*23 cm boyutlarında olanları en uygun ölçüler olarak kabul edilmektedir (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 31). Çocuk kitapları oyuncaklar gibi farklı boyutlarda tasarlanabilir (Şimşek, 2016, s. 94).

Pal Sokağı Çocukları'nın bu çalışmada incelenen baskısı, 17*22 cm boyutlarında basılmıştır. Kitabın boyutu ilk gençlik çağındaki okurlar için uygundur.

Kâğıt

Çocuk kitaplarında kullanılan kâğıdın birinci hamur, mat renkli ve çok parlak olmayan türden olması gerekir (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 32). Çalışmaya konu olan kitabın baskısında kullanılan kâğıt mat renkli ve çok parlak olmayan bir kâğıttır. Dolayısıyla kitabın basımında gözü yormayan ve ölçütlere uygun bir kâğıt türü kullanılmıştır.

Sayfa Düzeni

Kitabın sayfa düzeni, içindeki metnin okunmasını kolaylaştıracak şekilde hazırlanmalıdır (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 32). Okul öncesi kitaplarında sayfanın 3/4'ü resim olmalıdır. 7-9 yaş için 2/4'si resim, 9-12 yaş için 1/4'i resim olmalıdır (Karatay, 2016, s. 89). Kitabın hitap ettiği yaş grubu büyüdükçe resimler de azalmalıdır.

Çocuk kitaplarının nitelikli hâle gelmesini sağlayan özelliklerin başında tasarım gelir. Kitabı oluşturan metinler için hazırlanan görseller ne kadar iyi olursa olsun eğer metinlerle resimlerin sayfa tasarımı birbirini tamamlamıyorsa çocuklarda kitaba karşı ilgi ve okuma isteği uyanmayacaktır (Karatay, 2016, s. 92).

235 sayfadan oluşan *Pal Sokağı Çocukları*, ilk gençlik çağına hitap ettiği için yalnızca yazıdan oluşmaktadır ve resim içermemektedir. On bölümden oluşmaktadır. Kitabın bölümlere ayrılması okumayı kolaylaştırmaktadır.

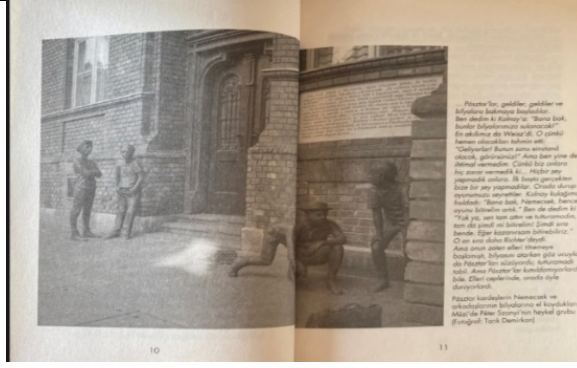
Yazı Boyutu

Çocuk kitaplarında harf büyüklüğü seviyeye göre seçilmelidir. Birinci sınıf çocukları için 20-24, ikinci sınıf çocukları için 18, üçüncü sınıf çocukları için 16, dördüncü ve beşinci sınıf çocukları için 12 punto olmasında yarar görülmektedir (Yardımcı ve Tuncer, 2002, s. 46). Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının ders kitapları ve diğer yayınlar için belirlediği sayılara göre 12 yaş üstü için 11 puntodur (Karakuş, 2020, s. 127).

Pal Sokağı Çocukları'nın puntosu ilk gençlik çağına uygundur.

Resimler

Resim, çocuk kitaplarının en önemli özelliklerinden biridir. Çocuklar için hazırlanan kitaplardaki resimlerin açık, sade ve konuya uygun olması gerekir. Bu sebeple kitabın resimleri uzman kişiler tarafından çizilmelidir. Resimler yazılı olarak anlatılan konuyu açıklayıcı nitelikte olmalıdır. Resim için ayrılacak yer, yaş ve düzeye uygun olarak sınırlandırılmalıdır (Temizyürek, Şahbaz ve Gürel, 2021, s. 32). Çocuk kitaplarında resim, kitabı süsleme, metni açıklama ve tamamlama gibi işlevler görür (Karatay, 2016, s. 83).

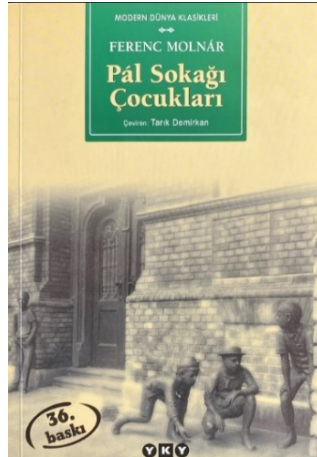
Resim 1. Budapeşte'de bulunan Pal Sokağı Çocukları heykelleri.

“İlkokul sonrasında ise resimlerin kitaplardan tamamen kalkması ve artık sadece yazıdan ibaret olması beklenmelidir” (Karakuş, 2020, s. 127). Dolayısıyla ilkököl sonrasında hitap eden *Pal Sokağı Çocukları*'nda metin içerisinde herhangi bir çizim ya da fotoğraf kullanılmamıştır.

Kitapta yalnızca bir tane resim bulunmaktadır. O da kitabın girişinde yer almaktadır. Konusu edilen fotoğraf yukarıda görülmektedir ve Budapeşte'de Tarık Demirkan'ın çektiği ve Pal Sokağı çocuklarının heykellerini gösteren fotoğraftır.

Kapak

Çocuklar için hazırlanan eserlerde kitabın kapağı çocukların kitaba ilgilerini çeken ilk görsel öğedir (Şimşek, 2016, s. 94). Kapağın tasarımı ilgi çekici olmalıdır. Kapakta yer alan resim içerikle uyumlu olmalıdır. Kitabın kapak tasarımında kullanılan resimler, kitapta işlenen konu, olay, ana düşünce ile ilgili çocuğa ipuçları vermeli, bunlarla ilgili çocukta ilgi, heyecan uyandırmalıdır (Karatay, 2016, s. 94).

Resim 2. Çevirmen Tarık Demirkan'ın çektiği fotoğraf.

Çocuklar kitabı ellerine aldıklarında kitabın kapağına bakmakta ve ona göre içeriği hakkında bir yorumda bulunabilmektedir. Dolayısıyla kapak içeriği iyi yansıtılmalı ve çocukların ilgisini çekecek nitelikte olmalıdır.

Pal Sokağı Çocukları adlı kitabın kapağı karton kapaktır ve kapakta ortalanmış hâlde “Modern Dünya Klasikleri” yazmaktadır. Hemen altında yazarın adı, kitabın adı ve çevirmenin adı yer almaktadır. Onun dışında kapakta Tarık Demirkan'ın çektiği fotoğraf yer almaktadır. Bu fotoğrafta Pásztor kardeşlerin

Nemecsek ve arkadaşlarının bilyelerine el koydukları Müzi'de Péter Szanyi'nin heykel grubu yer almaktadır.

Genel olarak çocuk kitabının görsel tasarım bakımından nitelikli olup olmadığını sorgulamak için şu sorulara cevap aranmalıdır:

1. Kitabın kapağındaki resimler parlak, canlı ve çekici mi?
2. Ön kapaktaki resimler kitabın arka kapağındaki özeti veya içeriğiyle uyumlu mu?
3. Kitap mürekkebi dağıtmayan, okurken gözü yormayan, kalın ve mat kâğıda basılmış mı?
4. Kitap hacim ve ebat bakımından kullanışlı mı?
5. Yazı karakterleri gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı kaliteli mi?
6. Resimlerin estetik değeri var mı, çocukların sanatsal gelişim özelliklerine göre resimleme teknikleri kullanılmış mı?
7. Resimlerin bazıları farklı çağrışımlar uyandırıyor mu? Çocukların yaratıcılığını, duyu ve düşünce dünyalarını geliştirecek nitelikte mi?
8. Metin ve resim tasarımları birbiriyle uyumlu mu? (Karatay, 2016, s. 97)

Pal Sokağı Çocukları'nın görsel tasarımına bakıldığında sade bir tasarımla karşılaşmaktayız. Kitabın en can alıcı sahnelerinden birini gösteren heykellerin fotoğrafının kapağa taşınması oldukça etkileyicidir. Kitabın kapağı içeriğiyle uygundur. Hatta içeriği özetler bir niteliği vardır. Kitap mürekkebi dağıtmayan, okurken gözü yormayan, kalın ve mat kâğıda basılmıştır. Hacim ve ebat bakımından kullanışlıdır. Yazı karakteri gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı kalitelidir. Eserde resim kullanılmamıştır. Ancak resim kullanılmaması bu eserin hitap ettiği yaş grubuna uygun bir seçimdir.

Pal Sokağı Çocukları Adlı Kitabın İç Yapı (Konu, İzlek/Tema, Plan, İletiler, Karakterler, Dil ve Anlatım) Özelliklerine Yönelik Bulgular

Genel olarak içerik bakımından çocuk kitaplarını değerlendirirken çocuğun düşünce ve hayal dünyasını zenginleştirme, okuma ilgisi ve öğrenme merakı uyandırma, eğlendirici ve en önemlisi öğretici olma gibi özellikler dikkate alınır. Bunların yanı sıra yazar, dili edebî türün özelliklerine uygun kullanmalı ve okur kitlesinin yaş düzeyini göz önüne almalıdır (Karatay, 2016, s. 98). Bu bölümde *Pal Sokağı Çocukları* adlı kitabın içerik özellikleri konu, izlek/tema, plan, iletiler, karakterler, dil ve anlatım başlıkları altında incelenmiş ve bazı uygun olmayan iletiler dikkati çekmiştir.

Konu

İlk ergenler, teorik konulara ilgi duyarlar, uzun ve dikkat isteyen çalışmalardan hoşlanmazlar. Gizlilikten hoşlanırlar, gizlilik içeren roman, film ve öyküleri severler. Okudukları kitaplarda kendilerini görürler, beğenilme istekleri çok fazladır. Kendilerine verilen yanlış telkinler bu çağda çocuğun intiharına kadar gidecek aşırılıklara sebep olabilir. Kendi kimliklerinden vazgeçme pahasına topluma bağlı kalabilirler ya da karşıt politik gruplar içinde kaybolmayı yeğleyebilirler. Arkadaşlık ilişkileri çok önemlidir (Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 67-75). *Pal Sokağı Çocukları*'nda çocukların gönülden bağlı oldukları bir grupları vardır. Yetişkin, çocuk, herkese örnek olacak arkadaşlık bağları söz konusudur.

Çocuk kitaplarında işlenen konular:

1. Çocukların okul öncesi dönemden başlayarak farklılaşan bireysel ilgi ve gereksinimlerine yanıt vermeli
2. Çocukların yüreklerinde ve belleklerinde sevgi, dostluk ve barış anlayışının gelişmesine katkı sağlamalıdır.
3. Çocukların hayal dünyalarını ve yaratıcılıklarını geliştirmelidir.
4. Çocuklara sevgi, çalışkanlık, doğruluk, adalet, yardımseverlik, şefkat gibi evrensel ve ahlaki değerleri keşfettirmeli, ideolojik fikirleri dayatmamalıdır. (Karatay, 2016, s. 101)

Pal Sokağı Sakinleri'nin konusu bir grup çocuğun canları pahasına oyun oynadıkları arsayı korumalarıdır. Hikâye, Budapeşte'nin yoksul bir semtinde geçmektedir. Çocukların 1889 yılında kurdukları Macun Biriktirme Derneği "ordu"larıdır, oyun oynadıkları arsa ise "vatan"larıdır. Bu derneğin üyeleri pencere kenarlarından camlardan topladıkları macunların kurummasına engel olarak her gün düzenli olarak çiğnemektedir. Yalçın ve Aytaş'ın belirttiği arkadaşlık ilişkilerini bu metinde görürüz, dernek üyeleri derneğe ve birbirlerine çok bağlıdır. Vatanlarına kırmızı yeşil renkte bir bayrak yapmışlardır. O bayrak renginde şapkaları, mızrakları, bilyeleri ile kendilerine kurdukları devlette huzur içinde yaşarlarken Kızıl Gömlekliler adında diğer bir grubun tehdidi altında kalmışlardır. Kızıl Gömlekliler kendi alanları istila edildiği için kendilerine yeni yer arayışına girmiş ve gözlerine Pal Sokağı çocuklarını ve onların arsalarını kestirmişlerdir. Nemecsek, Boka ve Pal sokağının diğer çocukları canları pahasına arsasını korumuşlardır. Nemecsek çok cesur davranarak hem arkadaşlarına hem de arsaya bağlılığını kanıtlamış, ancak sonunda soğuk havuzun içinde kaldığı için hastalanarak ölmüştür. Hikâyenin sonunda çocukların her şeye rağmen korudukları arsaya ise bina dikildiği görülür.

Hem vatanla özdeşleştirilen arsayı korumak, yetişkinlerin dünyasına ait bir kavram olan "savaş" ifadesiyle anlatılmaktadır hem de çocuklar arasında da "askeri bir hiyerarşi" vardır. Askerî hiyerarşi ve savaş çocukların dünyasına ait kavramlar değildir. Savaş konusu çocuk kitaplarında işlenirken dikkatli olunmalıdır. Kitapta çocuklar gerçek bir savaşı planlar gibi bir çatışma planlarlar ve bunu uygularlar. Bunu okuyan çocuklar kitapta anlatılanları örnek alıp kendi arkadaş grupları içinde çok rahat bir şekilde bir çatışma planlayabilir. Çünkü çocuklar kitabın karakteriyle özdeşleşmeyi sever.

İzlek/Tema

Çocuk edebiyatında seçilen temalar evrensel ahlaki doğruları kazandıracak, çocuğun kişiliğini ve kimliğini geliştirerek onun toplum içinde saygın ve başarılı bir yere sahip olmasını sağlayacak özelliğe sahip olması gerekir. Metin, ideolojik mesajlar içermemelidir (Yalçın ve Aytaş, 2017, s. 85).

Pal Sokağı Çocukları'nda ihanet, savaş, vatan aşkı gibi temalar öne çıkmaktadır. Milliyetçilik duygusu sezilmektedir. Çocukların oyun alanlarını korumak istemeleri ve birlikte hareket etmeleri çok güzel olsa da oyun alanlarını koruma meselesini bir savaş olarak görmeleri olumlu bir durum değildir. Çocuk kitaplarında savaş gibi zor konuları işlerken çok dikkatli olmak gerekir. Kitapta geçtiği gibi "Çünkü savaş çıkmıştı ve vatan tehlikede idi" (Molnar, 2017, s. 149) gibi bir ifade kullanılması ve milliyetçilik göndermesi yapılması doğru değildir. Savaş çocukların dünyasına özgü bir kavram değildir. Aksine metinde savaştan bahsediliyorsa bile en azından savaşın ne kadar kötü bir şey olduğu vurgulanmalıdır.

Bir de ihanet meselesi vardır. Geréb, Kızıl Gömleklilerle iş birliği yaparak arkadaşlarına ihanet eder (Molnar, 2017, s. 67). Hikâyede çocuklar kendilerine yapılan bu ihaneti affederler, arkadaşlarını hoş görürler. Bu gerçekten çocuklar için örnek bir davranış teşkil eder. Kitabın içeriğindeki olumlu örneklerden biri bu olaydır. Çocukların kendilerine ihanet eden arkadaşlarına bir şans daha vermesi yetişkinlere de örnek teşkil edecek bir tavrıdır.

Plan

Yalçın ve Aytaş'a göre plan; tema, konu ve kahramanın belirli bir düzen içinde çocuk kitabına yerleştirilmesidir. Metnin bütünsel yapısı sağlıklı biçimde oluşturulmalıdır. Çocuk edebiyatında plan yetişkin edebiyatındakinden daha önemlidir. Tutarlılığa dikkat edilmeli, tema ile konu arasındaki bütünlük sağlanmalı, anlatılan olaylar sürekli çocuğun ilgisini canlı tutacak biçimde yerleştirilmeli, gereksiz ayrıntılardan kaçınılmalı, ölçülü, rahat bir anlatım tercih edilmelidir (Yalçın ve Aytaş, 2017, ss. 91-92). Örneğin çocuk edebiyatı metinlerinde üst kurmaca, bilinç akışı, geriye dönüş gibi teknikler kullanılmamalıdır. Kurgu açık ve anlaşılır olmalıdır.

Pal Sokağı Çocukları'nda plan oldukça başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Tema ile plan da birbirine uygun bir şekilde bütünlük içindedir. Zaman doğrusal bir çizgide ilerlemektedir ve herhangi bir postmodern teknik kullanılmamıştır.

İletiler

İleti/ mesaj olarak da bilinen ana fikir yazarın anlatma amacıdır. Edebî metinlerde ana fikir her zaman bir önerme biçiminde kesin bir yargıya dönüştürülerek verilmeyebilir. Bu durum yazarın metinde ana düşüncesini işleme biçimi, üslubu ile ilgilidir. Genel olarak ana düşünce metinde beş şekilde işlenebilir: metnin başında, ortasında, sonunda hem başında hem sonunda ve doğrudan verilmeden metnin tamamında bulunur ve okuyucunun bilişsel gelişim düzeyine bağlı olarak metinden çıkarılır (Karatay, 2016, s. 111).

Cinsiyet ayrımının kesin hatlarıyla belirlendiği ergenlik döneminde karşı cinse ilgi ve sanat eğilimi artar. Bu yaş grubuna hazırlanacak kitapların üç temel noktada planlanması gerekir: birinci grupta cinsiyet farklılığının önemli olmadığı her iki cinsin de okuyacağı kitaplar yer almalıdır. İkinci olarak erkek çocukların ilgi duydukları, erkek dünyasına seslenen edebiyat metinleri seçilerek düzenlenmelidir. Son olarak da ilk ergen kızların dünyasına hitap eden kitaplar bir seri hâlinde yayımlanmalıdır (Yalçın ve Aytas, 2017, s. 74).

Kız çocuklarının da keyifle okuyacağı bir metin olmasına rağmen *Pal Sokağı Çocukları* erkek karakterler arasında geçer ve erkek çocuklarının dünyasını yansıtır. Macun Derneğinin bir tane bile kız üyesinin olmaması, dolayısıyla kitapta hiç kız karakter olmaması ilgi çekicidir. Kitaptaki temel ileti, vatan için savaşmak gerekir yönündedir. Savaş vurgusu metinde çok öne çıkar: Belki de savaş erkeklerle ilişkilendirilen bir şey olduğu için kitaptaki bütün karakterler erkektir. Örneğin Yazar Boka'yı Napoleon'a benzetir: "O an, dış görünüşündeki bazı minik farklılıkları bir yana bırakırsak, aynen Napoleon gibi görünüyordu. Yani tam bir savaş komutanı olmuştu" (Molnar, 2017, s. 173). Çocuk kitabında çocuk yaştaki bir karakteri bir savaş komutanına benzetmek ve herhangi bir nedenle savaş komutanına vurgu yapmak ne derece doğrudur?

Karakterler

Çocuk hangi yaş grubunda olursa olsun, okuduğu kitapların kahramanlarıyla özdeşleşir. Yazar bunu göz önünde bulundurmak zorundadır. Çocuk kitaplarında gereğinden fazla karakter bulunmamalı, diğer karakterler bir ana karakter çevresinde açık tanımlarla ilgilendirilerek açıklanmalıdır (Yalçın ve Aytas, 2017, s. 90).

Çocuklar kitaplardaki karakterleri örnek aldıkları, karakterle kendilerini özdeşleştirdikleri için karakterin taşınması gereken bazı özellikler vardır:

1. Karakter evrensel ve ahlaki değerlere saygılı olmalı
 2. İyiliğin ve doğruluğun savunucusu olmalı
 3. Barış yanlısı olmalı
 4. Çevrenin ve kültürel değerlerin koruyucusu olmalı
 5. Karakter adil, çalışkan, özverili, yardımsever vb. olumlu kişilik özelliklerini taşımaktadır.
- (Karatay, 2016, s. 104)

Pal Sokağı Çocukları'nın en öne çıkan karakteri Nemecek' tir. Derneğin asıl kurucusu ve başkanı Boka adında bir çocuk olmasına ve Nemecek'in grupta rütbeli olmayan bir nefer olmasına rağmen Nemecek üstün bir cesaret örneği gösterir. Boka da çok cesur, güvenilir ve zeki olduğu için bu mevkiye layık görülmüştür. Aynı zamanda bir savaş durumunda general olma ve orduyu yönetme hakkına sahiptir. Diğer üyelerde gösterdikleri başarıya göre subay, yüzbaşı gibi bölüklere ayrılmıştır.

Nemecek cılız, sarı saçlı, her emre uyan ve derneğin kuruluşundan beri bulunduğu konuma itiraz etmeyen tek üyedir. Herkes ona emir verir ve bütün emirleri ikiletmeden uygular.

"Ama Nemecek dürüst bir 'erkek'ti" (Molnar, 2017, s. 20) cümlesi Nemecek'in karakteri hakkında fikir verir. Boka ise gerçek bir liderdir. Boka, "Peki, o zaman, tam olarak nasıl olduysa, öyle anlat bize. Çünkü eğer bir şeyler yapmak istiyorsak, gerçeği tam olarak bilmeliyiz" (Molnar, 2017, s. 28) gibi ifadelerle arkadaşlarına bilgece önerilerde bulunur, grubu başarıyla yönetir.

Örneğin savaş vurgusunun yapıldığı bir bölümde Boka kendini gerçek bir savaşın içinde gibi hisseder: "... Boka buna rağmen kendini bir şehrin göbeğinde boş bir arazide değil, uzaklarda, yabancı topraklarda, yarın büyük bir çarpışmanın gerçekleşeceği bir savaş meydanında gibi hissediyordu. Sanki bu savaş, ulusun kaderini belirleyecekti" (Molnar, 2017, s. 131). Çocuk kitaplarında savaşın bu derece vurgulanması doğru değildir.

Askerlikten ve savaştan elbette çocuk kitaplarında söz edilebilir. Ancak *Pal Sokağı Çocukları*'nda rahatsız edici olan ve çocuklara yanlış örnek teşkil edebilecek olan burada çocukların asker disiplini ile hareket etmesi ve arsayı korumak için bir çatışma planlamasıdır. Metinde çocuklar kendilerini gerçek bir asker gibi görmektedir:

"Csele'ye herkes çıtkırıldım diye takılır. Gerçekten süslü giyinir, ama bütün bunlara rağmen, kabul etmek gerekir ki, şu an yaptığı çok askerce bir davranıştır. Hiç kimse hakkında düşmana bilgi vermemek gerekir, diye düşünüyordu. Söz konusu kişi bir hain olsa bile" (Molnar, 2017, s. 168).

Dil ve Anlatım

Çocuk kitaplarında dilin anlatım olanakları kullanılırken çocukların bilişsel gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır. Çocuk kitaplarında kullanılan dil, anlatım bakımından çocukların anlayabileceği günlük hayattaki gibi doğal olmalıdır. Anlatımda kullanılan cümlelerin uzunluğu, sözcüklerin türü, uzunlukları, günlük hayatta kullanım sıklıkları, mecaz veya gerçek anlamda olmaları çocukların okuduğu metni anlama düzeyini etkiler (Karatay, 2016, s. 113).

Ergenlerin okuyacağı eserlerde cümleler 7-10 kelimedenden oluşmalıdır. Karmaşık olmayan birleşik zamanlı cümleler kurulabilir. Metinler, ergenlerin anlamını bildikleri aktif olarak kullandıkları 700 kelime civarında olmalıdır. Aktif ve pasif dağarcığı arasındaki farkı en aza indirmek için metin sonunda anlama ve söz dağarcığı etkinlikleri kullanılabilir. Yalın, sade bir dil kullanılmalıdır (Yalçın ve Ayaş, 2017, s. 67-75). Çocuk kitaplarında çocukların bilmediği birkaç kelimenin kullanılmasına hiçbir sorun yoktur. Böylece çocuklar kelime dağarcıklarına yeni kelimeler katabilirler.

Dil ve anlatım çocuk kitabı yazarlarının çok dikkat etmesi gereken bir unsurdur. Bu çalışmada ele alınan eser çeviridir. Eserin diliyle ilgili ana dilinden okuyup yorum yapmak daha sağlıklı olacaktır. Ancak Türkçe çevirisinde herhangi bir soruna rastlanmamıştır. Cümleler çok uzun değildir. Eserin sade, açık ve akıcı bir dili vardır.

Sonuç

Edebiyat içerisinde çocuk edebiyatının sınırlarını belirlemek kolay değildir ve bu hâlen tartışılmalı bir meseledir. Çocuk edebiyatının üç temel ilkesi öne çıkmaktadır: çocuk gerçekliğini önemseyen ve çocuk bakış açısını yakalayan, çocuğa görelilik ilkesini ön planda tutarak hazırlanmış kitaplar çocuğun dünyasına çok daha kolay ulaşacaktır. İlk gençlik edebiyatı her ne kadar çocuk edebiyatı kapsamına giriyor ise de çocuk edebiyatından farklı özellikler içerir. Konu, içerik ve anlatım farklılaşır. Bu çalışmada ele aldığımız *Pal Sokağı Çocukları* ilk gençlik çağına hitap eden bir romandır.

1907 yılında kitap hâline getirilen *Pal Sokağı Çocukları*'nın bir klasik olduğu, birçok dile çevrildiği ve çocuklar tarafından çok okunduğu tartışma götürmez bir gerçektir. *Pal Sokağı Çocukları* kuşkusuz Macar edebiyatının en önemli eserlerindedir. Bu çalışmada metin, içerik analizi yöntemi kullanılarak çocuk edebiyatının temel ilkeleri kapsamında dış yapı ve iç yapı yönünden incelendiğinde kitabın dış yapı özellikleriyle çocuk edebiyatının temel ilkelerine uyduğu görülmüştür. Boyutu ilk gençlik çağı çocukları için uygundur. Kitabın baskısında kullanılan kâğıt mat ve gözü yormayan bir kâğıttır. Kitap bölümlere ayrılmıştır ve bu durum okunmasını kolaylaştırmaktadır. Kitapta sadece bir tane resim bulunmaktadır o da çevirmen Tarık Demirkan'ın çektiği Pásztor kardeşlerin Nemecek ve arkadaşlarının bilyelerine el koydukları Müzi'de Péter Szanyi'nin heykel grubunun resmidir. Aynı resim kitabın kapağına da taşınmıştır ve kapak oldukça ilgi çekicidir ve metin hakkında fikir vermektedir.

Kitap incelendiğinde özellikle iç yapı bakımından bazı olumsuz özellikler saptanmıştır. Konusu bir grup çocuğun oyun oynadıkları arsayı “canları pahasına” korumalarıdır. Örneğin kitap boyunca arsayı koruma sürecinin “savaş” vurgusuyla anlatılması olumsuz bir özellik olarak öne öne çıkmaktadır. Çocukların dünyasına ait olmayan bir kavram olarak bütün bu sürecin bir savaşa benzetilmesi zaten olumsuz bir özellik olarak öne çıkarken hikâyenin sonunda çocuklardan birinin, en cesur davrananın canından olması bir çocuk okur üzerinde olumsuz etki yaratabilir. Ayrıca roman sadece erkek çocuklar arasında geçer, Macun Biriktirme Derneğinin tek bir kız üyesinin olmaması ilgi çekicidir.

Dili oldukça basittir, tema/ izlek kolayca anlaşılmalıdır, metnin planı tutarlı ve oldukça başarılı bir şekilde kurgulanmıştır. Bunun yanı sıra hikâye çocuklar arasında geçmektedir. Karakterlerin de çocuk olması, kitabın açılış sahnesinin okulda ders esnasında çocukların aralarında birbirlerine mesaj görmesi şeklinde kurgulanması çocukların karakterlerle özdeşlik kurmasını kolaylaştırır. Ancak kitapta çocuklarda umutsuzluk yaratabilecek unsurların olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Pal Sokağı çocuklarının arsaları vatanla özdeşleştirilmiş, vatanını korumak uğruna grubun en zayıf halkası olan er Nemecek hikâyenin sonunda ölmüştür. Ölümün çocuk kitaplarında işlenmesinde bir problem yoktur. Sonuç olarak ölüm hayatın en gerçek yönüdür ve çocukların bir şekilde bu durumla yüzleşmesi gerekir. Ancak buradaki ölüm anlam verilemeyen bir ölümdür. Nemecek hem cesurca arsalarını korur hem de soğuk havuz içinde uzun süre kaldığı için hastalanır ve ölür. Bu ölüme anlam vermek zordur.

Yazar kitapta sözü edilen derneğin başkanı Boka’yı Napoleon’a benzetmektedir. Çocuk karakterin bir siyasi kişiliğe benzetilmesi ne derece doğrudur? Çocuk romanlarında ölümden ve savaştan söz edilse dahi geleceğe dair bir umut olmalıdır. Pal Sokağı Çocukları, canları pahasına arsalarını koruyorlar ancak hikâyenin sonunda yetişkinler gelip o arsaya ev yapıyorlar. Bu hiç de umut vaat eden bir son gibi gözükmemektedir. Çocuk kitaplarında ölüm, savaş, göç gibi konulardan söz edilse bile kitabın bir umut taşıması beklenir. Okuduğu metnin çocuğa geleceğe dair bir umut aşılması önemlidir.

İçerikte olumlu örneklerden biri çocukların kendilerine ihanet eden Gereb’e karşı takındıkları hoşgörülü tavidir. Kırmızı Gömleklilerle iş birliği yaptığını öğrendikleri hâlde çocuklar Gereb’i affederler ve onu tekrar aralarına kabul ederler.

Özetle, kitabın başından itibaren çocukların dünyasına ait olmayan “savaş” vurgusunun yapılması, çocuklar arasında askerî bir hiyerarşi olması ve hikâyenin sonunda Nemecek’in ölmesi çocuklar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Elbette çocuk kitaplarında savaş, ölüm, askerlik temaları işlenebilir ancak bunları ifade etme biçimi önemlidir. Çocukların canları pahasına korudukları hatta Nemecek’in uğruna canından olduğu arsaya romanın sonunda binalar dikilmesi mutsuz ve umutsuz bir sonudur. Bu çocuklara umut veren bir son değildir. Nemecek’in ölümü ise çocukların anlam veremeyeceği bir ölümdür.

Çıkar çatışması:	Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Mali destek:	Yazar bu çalışma için mali destek almadığını bildirmiştir.
Etik kurul onayı:	Yazar bu çalışmada etik kurul onayına gereksinim duymadığını beyan etmiştir.

Kaynakça

- Arıkan, R. (2013). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Dilidüzgün, S. (1996). *Çağdaş çocuk yazını- Yazın eğitime atılan ilk adım*. Yapı Kredi Yayınları.
- Karakuş, N. (2020). Çocuk edebiyatı, E. N. Tiryaki, B. Uysal, (Yay. haz.), *Nicelik ve nitelik açısından çocuk edebiyatı ürünleri* içinde (ss. 123-140). Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H. (2016). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı*. T. Şimşek (Yay. haz.), *Çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler* içinde (ss. 81-129). Grafiker Yayıncılık.
- Molnar F. (2017). *Pal sokağı çocukları*. Yapı Kredi Yayınları.
- Sever, S. (2021). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Şimşek T. (2016) (Yay. haz.). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı*. Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2019). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış – Çocuk edebiyatı nedir ne değildir?*. Uçan At Yayınları.
- Şirin, M. R. (2022). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. Uçan At Yayınları.

Temizyürek F., Şahbaz, N. K., ve Gürel, Z. (2021). *Çocuk edebiyatı*. Pegem Akademi.

Yardımcı M. ve Tuncer, H. (2002). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*, Ürün Yayınları.

Yurttaş, H. (1995). *Çocuk ve kitap*. Varlık.